

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vredništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznaniła se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

Štv. 43.

V Mariboru 22. oktobra 1868.

Tečaj II.

Tretji slovenski tabor

je bil 18. t. m. v Šempasu pri Gorici. Sošlo se je 10.000 ljudi in vladal je naj lepši mir.

Navdušenost je bila zvrstna, vse resolucije so se sprejele enoglasno, naj bolj navdušeno vendar resolucija o zedinjenju vseh Slovencev v jedno kronovino. K slednjemu se je slava klicala Avstriji in trikrat Njih Veličanstvu cesarju Francu Jožefu I.

Govorili so: Dr. Lavrič, dr. Vošnjak (štajarski deželni poslanec), dr. Tonkli, Klavžar, Dolenc, Nabergoi, Živič in Doliak.

Govor

dr. Vošnjaka v zadnji seji dežel. zbora v Gradcu.

G. Herman je s svojim govorom že prej nemške poslance tako razdražil, da so zlo nemirni postali, ko se oglasi dr. Vošnjak k besedi. Dr. Vošnjak razvije naj prej zgodovino ideje zedinjenja Slovencev od leta 1849 sem. Pripoveduje od rajnega nadvojvode Janez-a. Ko bi še zdaj živel, bi se lahko prepričal, da je ves slovenski narod za zedinjenje. To ni romantična domišlija, ne umetno zahtevanje, temoč celo naravno. Slovenci je praktičen, toraj spozna, da je sedanja razdelitev na 6 kosov za njega težka veriga in zavor vsakemu napredku. (Nemški poslanci posebno Kaiserfeld in Löniger se zmirom glasno razgovarjajo, zato reče govornik predsedniku.) Če vi g. predsednik ne morete zdržati mira v zbornici, po tem svobodna beseda nema prostora v tej hiši (ker se je zmirom nemir, reče govornik proti nemškim poslancem). Kaže se, da me počete pustiti govoriti. Za tako liberalnost se zahvalujem. (Nemci obmolkejo in nekteri pritrdijo govorniku.) Nadaljuje, da štajarski Slovenci še enega učilnega zavoda s slovenskim jezikom niso dobili na deželne stroške. Vinorejska šola, ki sploh nič ni vredna, je nemška. Za ptujsko realno-gimnazijo smo beračili šest let, kedaj dobimo zgornjo realko za slovenski štajar, to sam Bog ve in naš vsemo-gočni deželni odbor. (Občna pohvala pa tudi smeh.) Zakaj nas vežete na sebe, ker sami pravite, do morate doplačati vsako leto na mariborski okrog. Pustite nas bežati z našim primankljajem (deficit), mi si bomo že sami pomagali. Od govor vlade na našo interpelacijo je razžalil ne le nas Slovence, ampak vse Slovane v Avstriji in bo pomagal, da se tem hitreje prekuene sedanja vlada, ki svojo moč v tem išče, da zaničuje in nazaj tira slovansko narodnost. (Nemir med Nemci. G. predsednik opominja govornika, da po oprav. redu ne sme odgovoriti na vladin odgovor.) Dr. Vošnjak: Saj le kritikujem. Predsednik: To ni dovoljeno. Dr. Vošnjak dokazuje, da je bila interpelacija skoz in skoz resnična. Tujstvo zpet kaže svojo moč. Kdor čuti in se bori za svoj narod, tega preganjajo ti tuji vsiljenci s sovraštvom, ki se od kordikanske osvete le v tem loči, da narodnjaka na enkrat ne zakoljejo, a ropajo mu njegovo občansko čast in bitje. (Veliki nemir med nemci in klici naj se govorniku od-

tegne beseda.) In po tem se čudite, da se gane isti del naroda, ki ga tujstvo še ni spravilo popolnoma ob svojo zavest. „Tujčeva peta nas je dosti dolgo teptala. Zbudili so se Slovenci, Slovani“. Tudi mi vemo, da nas je 80 milijonov, ki slovanski govorijo, mislijo in čutijo. (Zmir veliki nemir med Nemci.) Na mesto nemškujoče kulture, ki je prišla na kant, stopila bo nova slovanska svoboda in človečanstvo! (Smeh med nemci.) Slovanstvo ju bo v veljavo vpeljalo. — Naprej in slovanstvo, to je identično. (Krohota med nemci.) Slovenci se morajo in se bodo zedinili. Federalizem, ki edini še vtegne rešiti Avstrijo bode napravil na tej strani Litave štiri skupine: gališko, česko, nemško s sedežem v Beču, in slovensko s sedežem v Ljubljani. (Ugovori od nemške strani Rehpaue: Kaj še.) Dr. Vošnjak: Da, da!

Ljubljana je naravno središče celega slovenskega naroda. Ločitev Slovencev od Nemcev na Štajarskem ni težka. Pri Spilfeldu stoji severni mejnik in slovenski Trst je južni. Kar se tiče deželnega premoženja, Vam radi pustimo vse biše, zavode, staro in novo zidanje v Gradcu, Vi pa nam pustite Rogaško slatino in Dobrno. (Veliki nemir in nasproti klici med Nemci.) — Ko bi tudi prosti narod ne bil povsod za zedinjenje, pa je za nje vsa narodna inteligencija in vsi narodni časniki. In tem gotovo ni za to, svojemu narodu škodovati. Z našo narodno inteligencijo, v našim narodnim časopistvom Vam še enkrat kličem v imenu celega naroda: „Ločitev in po tem zedinjenje, zedinjenje vseh Slovencev!“

Gospodarske stvari.

Hrošči kot živež in kot obrtniško blago.

Neki natoroslovec v Berlinu piše o tem sledeče: V naj novejšem času se pripravlja iz hroščev ugodno dišeča in prav okusna juha, ki ima okus juhe iz rakov in je posebno slabim bolenikom koristna. Zvun tega se s hrošči lahko dobro pitajo svinje, kokoši in race in se iz njih dela dober gnoj. Naj več se jih vendar za to porabi, da se iz njih dela dobra vozna maža, kurivo in celo olje za jed, katero se v vročih ponjvah iz njih praži; nadalje se dela iz hroščev lepa pričarna barva in zadnjič tudi krvno lugasta sol, katero posebno rabijo barvari in klučavničarji.

Sadjereja.

Cepljenje v na pol razklani divjak.

Pripravljanje žlahtne vejice.

Žlahtna vejica se mora prirezati, da je podobna zagozdi in da ima podobo tudi nožnega rezala, ker po tem popolneje izpolni celi razcep. Rezati pa se mora prav pazljivo, da se namreč pri rezanju ne tišči, temoč samo lahko vreže, ker po takem rezu se skorja žlahtne vejice bolje drži, kar je sila potrebno, če hočemo, da se požlahtnjenje gotovo prime.

Pripravljanje divjaka.

Divjak se mora tako odžagati, kakor pri vcepljenju v celi razcep in žagorez ravno tako z ostrim nožem očistiti,